

Nr 57

LANDSKAPSLAG

om avbytarverksamhet för lantbrukare

Föredragen för Republikens President den 24 april 1998

Utfärdad i Mariehamn den 4 juni 1998

I enlighet med lagtingets beslut¹⁾ stadgas:

1 kap.
Inledande bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Avbytarverksamhet för en lantbrukares semester och veckoledighet samt behov av vikariehjälp ordnas enligt bestämmelserna i denna lag.

Landskapsstyrelsen skall göra det möjligt för en lantbrukare att få ledighet genom att erbjuda landskapsanställda lantbruksavbytare eller genom att helt eller delvis betala lönekostnaderna för en av lantbrukaren anställd lantbruksavbytare.

Landskapsstyrelsen kan även främja uppkomsten av privata avbytarföretag genom att betala ersättning för avbytarverksamhet till sådana företag enligt 17 § och bestämmelser meddelade i landskapsförordning.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) **lantbruk** en självständig ekonomisk enhet som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk (FFS 543/1967),

2) **kreatursskötsel** husdjursproduktion som beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk, med undantag av fiske,

3) **lantbrukare** en person som genom att själv delta i arbetet bedriver lantbruk och som

a) har en gällande försäkring för minimipensionskydd enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (FFS 467/1969) eller som har lämnat in en ansökan om en sådan, eller som

b) har beviljats delinvalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller

c) har rätt till pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbrukare (FFS 1317/1990),

4) **husdjursenhet** olika grupper av djur som i daglig skötsel kräver en likvärdig arbetsinsats av lantbrukaren. En husdjursenhet består av

a) en mjölkko,

b) tre dikor eller fyra andra nötkreatur,

c) tre hästar,

d) tre suggor inklusive smågrisar eller 35 andra svin,

e) fyra getter över sex månader,

f) tio får över sex månader eller

g) 200 höns eller 2000 broilrar.

3 §

*Rätt till semester, vikariehjälp
och veckoledighet*

Rätt till förmånerna i denna lag har en lantbrukare från och med sin 18-årsdag till och med det kalenderår lantbrukaren fyller 65 år och en lantbrukare i åldern 15-17 år som i fråga om andra villkor än åldern uppfyller villkoren för erhållande av försäkring för minimipensionskydd enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

En lantbrukare som erhåller arbetslöshetsersättning eller är anmäld hos arbetsförmedling-

¹⁾ Ls framst. nr 30/1996-97
Nu bet. nr 3/1997-98

en som arbetssökande vid tiden för avbytar-tjänsten är inte berättigad till någon avbytar-
verksamhet.

Rätt till semester och veckoledighet har en lantbrukare som arbetar minst 20 timmar i veckan med kreatursskötsel. Kreatursskötseln skall under den ansökta ledigheten omfatta minst fyra husdjursenheter.

Rätt till vikariehjälp har en lantbrukare som av en i landskapsförordning bestämd tillfällig orsak inte har möjlighet att utan vikariehjälp sköta de nödvändiga arbeten som hör till den dagliga skötseln av lantbruket. En lantbrukare som har fyllt 65 år har rätt till vikariehjälp endast om det konstaterade behovet av vikariehjälp har uppkommit före 65-årsdagen, såvida inte landskapsstyrelsen av särskilda generationsväxlingsskäl beslutar annat. Under de sex månader som följer efter 65-årsdagen har lantbrukaren endast rätt till vikariehjälp under 60 dagar.

2 kap. Förvaltningen

4 §

Ledningen och tillsynen

Den allmänna ledningen av och tillsynen över avbytarverksamheten ankommer på landskapsstyrelsen.

5 §

Semesternämnden

För fullgörande av de i 4 § avsedda uppgifterna tillsätter landskapsstyrelsen en semester-nämnd för två år i sänder. Semesternämnden skall bestå av en ordförande och fyra ledamöter jämte personliga ersättare för dem. Minst två av ledamöterna jämte deras ersättare skall representera lantbrukarna i landskapet. Nämnden väljer inom sig en vice ordförande för nämndens mandattid. Landskapsstyrelsen skall dessutom förordna en sekreterare, vilken inte samtidigt kan vara medlem i semester-nämnden.

Nämndens medlemmar handlar under tjänsteansvar.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som åligger semesternämnden utfärdas i landskapsförordning och genom reglemente.

6 §

Semesternämndens sekreterare och ledande lantbruksavbytare

Semesternämndens sekreterare handhar den allmänna förvaltningen av avbytarverksamheten.

Om ledningen av och tillsynen över avbytarverksamheten kräver det kan landskapsstyrelsen anställa en ledande lantbruksavbytare.

Kompetenskrav för semesternämndens sekreterare och lantbruksavbytarna fastställs av landskapsstyrelsen.

3 kap.

Avbytarverksamheten

7 §

Ansvaret för ordnande av avbytarverksamhet

Landskapsstyrelsen skall ordna avbytarverksamheten genom att anställa ett tillräckligt antal lantbruksavbytare eller genom att köpa tjänster av en privat producent.

8 §

Landskapets avbytarverksamhet

Landskapets avbytarverksamhet är organiserad som

1) ringavbytning, då lantbruksavbytare är anställd med månadslön och betjänar en bestämd grupp av semesterberättigade lantbrukare som tillsammans med lantbruksavbytare gör upp om semester och veckoledighet under en längre tidsperiod eller

2) ambulerande avbytning, då lantbruksavbytare är anställd med månadslön och tjänstgör för lantbrukare som inte i förväg bestämt tidpunkt för ledigheten.

9 §

Semester

En lantbrukare har rätt att under ett kalenderår på ansökan få lantbruksavbytare i 22 dagar för semester. Ansökan om semester görs skriftligen på en speciell blankett hos semesternämnden senast den 31 januari under det år ledigheten önskas, dock inte senare än 14 dagar innan den planerade semesterns början. En för sent inlämnad semesteransökan leder till att lantbrukaren förlorar rätten till semester med en dag per påbörjad vecka efter den sista inlämningsdagen. Har ansökan inte kommit semesternämnden tillhanda senast den första vardagen i mars förlorar lantbrukaren rätten till lantbruksavbytare för semester under kalenderåret. Lantbrukaren har dock rätt att komplettera eller ändra sin ansökan efter tidsfristens utgång.

På ett lantbruk som har minst fyra men mindre än tio husdjursenheter och som drivs av två lantbrukare som båda har rätt till semester skall semestern tas ut samtidigt om lantbruket kan skötas av en lantbruksavbytare utan risk

för störningar i driften av lantbruket. På lantbruk med större besättningar kan lantbrukarna ta semester vid olika tidpunkter.

10 § *Veckoledighet*

En lantbrukare har rätt till veckoledighet under högst tolv dagar per år under förutsättning att semesternämnden kan anvisa en ledig lantbruksavbytare. Ansökan görs hos semesternämnden muntligen eller skriftligen i så god tid som möjligt. För denna tjänst betalar lantbrukaren en viss del av landskapsstyrelsens kostnader för lantbruksavbytare. Den del av kostnaden som lantbrukaren själv skall betala fastställs genom landskapsförordning.

Önskar en lantbrukare ytterligare ledighet och kan semesternämnden anvisa en ledig lantbruksavbytare kan lantbrukaren köpa denna tjänst mot full kostnadstäckning.

11 § *Lantbrukarens informationsskyldighet*

Lantbrukaren skall i samband med ansökan om semester lämna uppgift till semesternämndens sekreterare om hur avbytet skall ordnas. Lantbrukaren kan välja att utnyttja landskapets avbytarverksamhet eller ett privat avbytarföretag eller anställa en egen lantbruksavbytare.

Lantbrukaren skall även lämna uppgift om

- 1) antal och slag av husdjur,
- 2) mekaniseringsgraden på gården och
- 3) andra särskilda omständigheter som kan ha betydelse för skötseln av lantbruket samt i övrigt lämna den information som semesternämndens sekreterare begär.

12 § *Bestämmande av tiden för semester*

Beslut om beviljande av semester eller veckoledighet skall fattas och meddelas lantbrukaren i tillräckligt god tid före den ansökta semesterns eller veckoledighetens början.

Kan semesternämndens sekreterare inte anvisa lantbrukaren en lantbruksavbytare under den tid lantbrukaren önskar skall lantbrukaren ges besked om när lediga lantbruksavbytare finns och beredas tillfälle att ändra tiden för semester eller veckoledighet innan beslut fattas.

Samtycker inte lantbrukaren till att ta semester eller veckoledighet eller en del därav då semesternämnden har en ledig lantbruksavbytare och kan lantbrukaren inte anföra godtagbara skäl, förloras rätten till ledigheten. Det samma gäller om lantbrukaren utan godtagbar orsak vägrar ta emot den lantbruksavbytare

som semesternämnden anvisat. Finns det inga lediga lantbruksavbytare att tillgå har lantbrukaren rätt att på ansökan få resterande semesterdagar flyttade till nästa år.

En lantbrukare skall om möjligt förlägga sin semester, veckoledighet eller del därav till en tidpunkt då stora säsongbetonade eller för lantbrukets ekonomiska ställning viktiga arbetsuppgifter inte behöver utföras.

Om lantbrukaren på grund av sjukdom eller av annan godtagbar orsak inte kan ta semester under den tid då lantbruksavbytare reserverats för lantbrukarens räkning, kan semestern helt eller delvis framskjutas till en senare tidpunkt.

13 § *Följderna av en utökning av lantbruksavbytarens uppgifter*

Om ett lantbruk drivs av två semesterberättigade lantbrukare och en lantbrukare under den andras semester inte fullgör sina skyldigheter enligt den arbetsfördelning som gjorts upp med lantbruksavbytare och inte heller ordnar en vikarie, anses lantbrukaren ha haft semester under de dagar lantbruksavbytarens skött arbetsuppgifter som varit nödvändiga för att trygga lantbrukets fortsatta drift. Om det inte är möjligt att anse nämnda dagar som semesterdagar, skall den person som överlastat sina arbetsuppgifter på lantbruksavbytare ersätta den del av kostnaderna för avbytar-tjänsten som kan anses ha förorsakats av handlandet.

14 § *Vikariehjälp*

Begäran om vikariehjälp görs hos semesternämndens sekreterare. Både idkare av kreatursskötsel och lantbrukare som endast bedriver växtodling har rätt till vikariehjälp. Semesternämndens sekreterare uppskattar storleken av den totala arbetstiden på lantbruket och den arbetstid som åtgår för den frånvarande lantbrukarens arbetsuppgifter. Vikariehjälp beviljas endast om det inte finns någon annan inom lantbruket som har möjlighet att sköta den frånvarande lantbrukarens arbetsuppgifter.

För vikariehjälp tas en timtaxa ut som inte får överstiga kostnaderna för produktionen av verksamheten. Hur timtaxan räknas ut framgår av landskapsförordning.

15 § *Avbrytande av vikariehjälp*

Om det inte äventyrar lantbrukets fortsatta drift kan vikariehjälp avbrytas om det framkommer att den som får vikariehjälp inte har behov av den eller om någon annan som arbetar

i lantbruket än den som får hjälpen lösgör sig från sina uppgifter med hjälp av avbytarverksamheten. Om vikariehjälpen inte kan avbrytas skall lantbrukaren ersätta hela kostnaden för avbytarverksamheten.

16 §

Lantbruksavbytarens arbetsuppgifter

Omfattningen av en avbytar dag skall motsvara den genomsnittliga arbetstiden för den lantbrukare som lantbruksavbytare arbetar för.

En lantbruksavbytare skall, i enlighet med bestämmelserna i det reglemente som landskapsstyrelsen fastställt, sköta de arbetsuppgifter som i regel hör till kreatursskötseln samt andra nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruket. Under den tid som lantbruksavbytarens ensam sköter driften av lantbruket skall lantbruksavbytarens oavsett vad som överenskommit med lantbrukaren vid behov även göra övervakningsbesök för att trygga lantbrukets kreatursskötsel.

17 §

Icke landskapsanställd lantbruksavbytarens arbetstid

En icke landskapsanställd lantbruksavbytarens arbetstid anges i avbytar timmar som räknas ut med hjälp av en tinnorm som uppskattas utgående från antalet kreatur och slag av kreatur, produktionsmetoderna och -förhållandena på lantbruket samt tidpunkten för avbytarverksamheten på sätt som närmare bestäms i landskapsförordning.

4 kap. Särskilda bestämmelser

18 §

Semesternämndens rätt till information

Semesternämnden har rätt att av skatte- och andra myndigheter erhålla erforderliga uppgifter och utredningar för verkställigheten av denna lag.

19 §

Andra uppgifter för landskapsanställda lantbruksavbytare

På ansökan av en lantbrukare eller enligt särskilt avtal med sammanslutning av lantbrukare kan semesternämnden anvisa landskapsanställda lantbruksavbytare även för andra än i denna lag avsedda uppgifter. För dessa uppgifter uppbärs ersättning för de fak-

tiska kostnader som landskapsstyrelsen åsamkas av lantbruksavbytarens lön, socialskydd och övriga utgifter.

20 §

Ersättningsanspråk

En lantbrukare som anser sig ha lidit ekonomisk skada på grund av arbete som en av landskapsstyrelsens lantbruksavbytare har utfört eller försummat kan skriftligen yrka på ersättning hos semesternämndens sekreterare. I yrkandet, som skall ha inkommit till semesternämndens sekreterare senast 30 dagar från det att lantbrukaren fick kännedom om skadan, skall omständigheterna kring skadan och storleken på den ekonomiska förlust som lantbrukaren lidit anges.

21 §

Rättelseyrkande

En lantbrukare som är missnöjd med ett beslut som semesternämndens sekreterare eller den ledande lantbruksavbytarens har fattat kan inom 14 dagar från delgivningen av beslutet skriftligen begära rättelse hos semesternämnden. I rättelseyrkandet, som läggs till grund för semesternämndens prövning, skall anges vilket beslut som önskas rättat och de omständigheter som rättelseyrkandet grundar sig på.

22 §

Sökande av ändring

Beslut som semesternämnden har fattat med stöd av 21 § får överklagas till Ålands förvaltningsdomstol. Överklagandet skall ha inkommit till domstolen inom 30 dagar från delgivningen av beslutet. Fortsatta besvär till högsta förvaltningsdomstolen är möjliga endast när det gäller beslut som avser återbetalning av felaktigt utnyttjad avbytarverksamhet som avses i 13 eller 15 §.

Om ändringssökandet i övrigt och om delgivning av beslut gäller vad därom är särskilt stadgat.

23 §

Sekretess

Personer som arbetar eller har arbetat som lantbruksavbytare med lön från landskapsstyrelsen får inte utan berörda personers tillstånd röja uppgifter om en enskild person eller en familj som de på grund av sin ställning, sitt uppdrag eller arbete fått kännedom om.

Sekretessskyldigheten utgör inget hinder för att uppgifter lämnas till en myndighet eller en

person som på tjänstens vägnar har rätt att få vetskaper om vissa förhållanden.

24 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag kan utfärdas genom landskapsförordning.

Mariehamn den 4 juni 1998

ROGER JANSSON
lantråd

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998.

Åtgärder för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 25 februari 1986 om avbytarservice för lantbrukare (14/86).

Anders Eriksson
föredragande ledamot

